

DIS!NFO

BRIEF

Jun 2023.

ZAPADNE AMBASADE UREĐUJU POLITIKU CRNE GORE

NARATIV

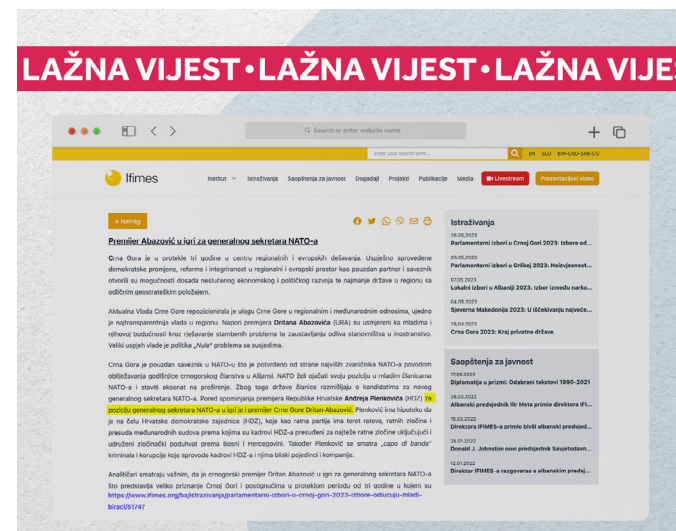
Tokom predizborne kampanje, ali i nakon završenih izbora u iščekivanju sastava nove vlade dominantan narativ je da zapadne ambasade i strani centri moći uređuju unutrašnju i spoljašnju politiku Crne Gore i miješaju se u formiranje vlade. Lideri koalicije Za budućnost Crne Gore su svoju kampanju, uoči parlamentarnih izbora koji su održani 11. juna 2023. godine, bazirali na pomenutom narativu, koji je nastavljen i nakon izbora i primjetan kroz izjave političkih aktera, brojnih domaćih i regionalnih analitičara, medijskim izvještavanjima i komentarima korisnika na društvenim mrežama. Brojne reakcije su uslijedile nakon [intervjua](#) američke ambasadorke u Crnoj Gori Džudi Rajzing Rajnke za Glas Amerike gdje je saopštila očekivanja da nova vlada koja će

biti inkluzivna i privržena evroatlantskim vrijednostima i reformama bude formirana što prije, ali i da u Vašingtonu koaliciju Za budućnost Crne Gore ne doživljavaju kao partnera. Ta izjava je u pojedinim medijima predstavljena kao ugrožavanje suvereniteta Crne Gore i dokaz da je Crna Gora kolonija o kojoj odlučuju zapadnjaci.

LAŽNA VIJEST

DRITAN ABAZOVIĆ NIJE U IGRI ZA POZICIJU GENERALNOG SEKRETARA NATO

U [analizi](#) Međunarodnog instituta IFIMES koja je objavljena 05. juna 2023. godine i koja analizira političku situaciju u Crnoj Gori u susret parlamentarnim izborima, plasirana je lažna vijest da je aktuelni premijer Crne Gore u tehničkom mandatu Dritan Abazović kandidat za novog generalnog sekretara NATO. DFC je izvor iz Alijanse potvrdio "Abazović uopšte nije u igri, niti je kandidat za tu poziciju".

BORBA ZA DEMOKRATIJU U ERI DIGITALNOG AUTORITARIZMA

DFC STUDIJA

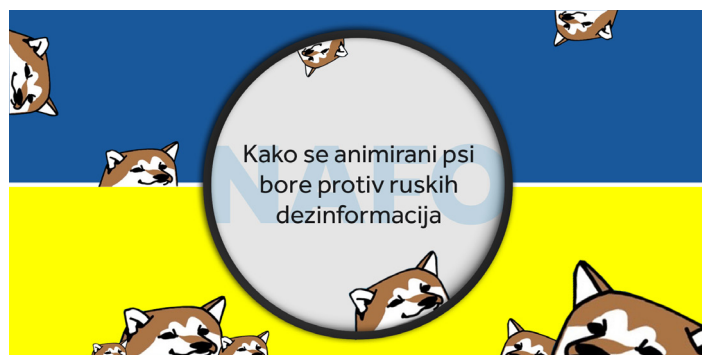
Nova [studija](#) Digitalnog forenzičkog centra pod nazivom *Borba za demokratiju u eri digitalnog autoritarizma* ima za cilj da ukaže na fenomen digitalnog autoritarizma i zloupotrebe društvenih mreža od autoritarnih režima i predstavi taktike koje se koriste za uticanje na demokratske procese i institucije. Razumijevanje zloupotrebe društvenih mreža od autoritarnih režima je ključno za zaštitu demokratskog integriteta u digitalnoj eri, kada svijet postaje globalno selo, a nivo internet sloboda je u padu. Najbolji način za suprotstavljanje autoritarizmu svake vrste je da se njeguju, brane i afirmišu demokratske vrijednosti, vladavina prava, slobodni i fer izbori, sloboda govora, kao i nezavisnost i profesionalnost medija. Studija je predstavljena na istoimenoj konferenciji, nakon čega

su uslijedile dvije izuzetno korisne panel diskusije: Uticaj društvenih mreža na komunikaciju i medije i Borba za demokratiju u eri digitalnog autoritarizma. Atmosferu sa konferencije i ključne poruke panelista možete pogledati [OVDJE](#).

MIMOM PROTIV RUSKIH DEZINFORMACIJA

DFC ANALIZA

Za razliku od konvencionalnih ratova, hibridne ratove ne vode samo vojnici već svi oni koji prepoznaju maligno djelovanje pogotovo na društvenim mrežama i uz kreativnost i spoznaju narativa nastupaju proaktivno i duhovito u borbi protiv dezinformacija. Takav slučaj je i sa grupom Tviter korisnika, eksperata i zvaničnika koji su kao avatar iskoristili Šiba Inu rasu pasa i sebe nazvali Fellas (drugari, društvo), asociirajući

na akronim NATO (North Atlantic Threaty Organization) u nazivu svoje organizacije – NAFO – North Atlantic Fella Organization. NAFO je kreiran u maju 2022. godine, kada je poljski tviteraš pod nazivom Kama Kamilia počeo da kreira Šiba Inu avatare za druge Tviter korisnike. Sve zanimljivosti o NAFO čitajte u DFC [analizi](#) Mimom protiv ruskih dezinformacija.

ALGORITMI I IZBORI: GLASANJE U ERI AI

DFC ANALIZA

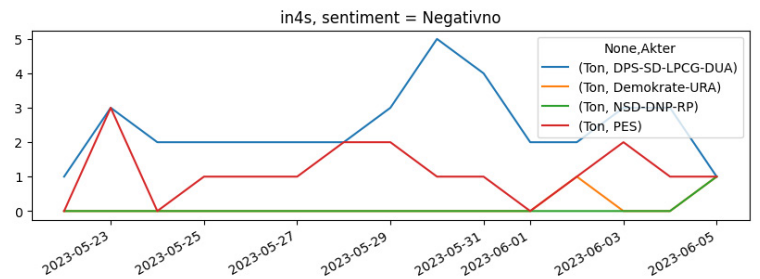
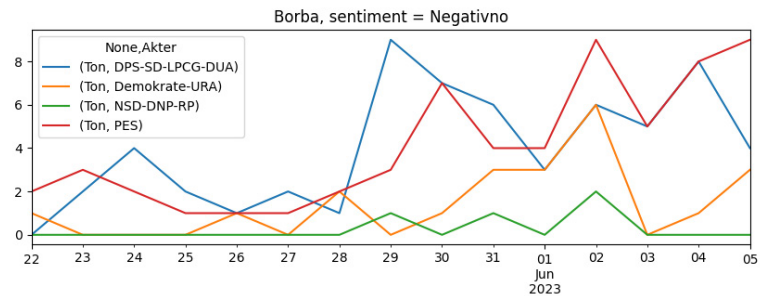
Vještačka inteligencija (AI) postala je integralni dio svakodnevnice i u kratkom periodu, od proliferacije javno dostupnih rješenja, promijenila je način na koji građani traže, primaju, prenose i pristupaju informacijama. DFC je zajedno sa Crnogorskim udruženjem za vještačku inteligenciju (MAIA) uradio [analizu](#) na temu kako vještačka inteligencija može uticati na izbore – od unapređenja participacije do potencijalnog podrivanja izbornih procesa. AI se može koristiti kao metoda automatizacije

izbornog procesa sa umanjnjem ljudskog faktora u dijelu gdje su malverzacije najčešće – uključnje kompjuterske vizije prilikom brojanja glasova i poboljšanje detekcije potencijalnih nepravilnosti. S druge strane, postoje i negativne implikacije kao što je predviđanje rezultata izbora, jer bi to moglo da utiče na percepciju birača. Uz to postoji i zabrinutost oko kreiranja realističnog sadržaja koji nije potkrijepljen činjenicama, pa se može koristiti za širenje propagande.

IZBORI POD LUPOM: MONITORING PORTALA U SUSRET PARLAMENTARNIM IZBORIMA 2023.

DFC ANALIZA

U periodu od 22. maja do 05. juna, DFC je sproveo monitoring 7 crnogorskih portala na temu parlamentarnih izbora. Analizirane su 1.604 objave koje sadrže ključne riječi izbora i/ili naziv barem jedne od partija/lista koje su nastupile 11. juna na parlamentarnim izborima. Rezultati monitoringa [su pokazali](#) da je najviše objava bilo o listi ZAJEDNO! Za budućnost koja ti pripada – Danijel Živković, dok se, za razliku od svih ostalih partija/lista, o listi EVROPA SAD – MILOJKO SPA-JIĆ pisalo više u negativnom nego u pozitivnom tonu. Najzastupljenije teme u objavama na portalima bile su: ekonomija, socijalna politika, kriminal i korupcija, EU i integracije, sastanak sa Predsjednikom, postizborne koalicije, infrastruktura i investicije, strani uticaj, identitetska pitanja i bivši režim.

Ovaj projekat finansira Ambasada SAD u Podgorici. Mišljenja, nalazi, zaključci ili preporuke koji su ovdje izneseni su stav autora i ne odražavaju nužno stav Stejt dipartmenta/Vlade SAD.